

Apuvälinehuollon kulttuurivallankumous

Respecta Oy

Apuvälinehuollossa on käynnissä kulttuurivallankumous. Ennen laitteita korjailtiin, nyt kiinnitetään huomiota säännöllisiin huoltoihin ja tulevaisuudessa huolehditaan laitteen elinkaaresta. Apuvälineiden käyttäjät eivät halua ikäviä yllätyksiä turvallisuuden, luotettavuuden tai korjaus- ja uusintakustannusten suhteen. Kilpailutukset ohjaavat kuitenkin puristamaan alhaisinta ostohintaa, mikä korreloi tuotteen elinkaaren pituuteen. Kuinka elinkaarikustannuksia voitaisiin luotettavasti vertailla?

Elinkaarikustannusten laskeminen voi olla hankalaa. Siksi kilpailutuksissa on helpompi keskittyä vertailemaan laitteita pelkän hankintahinnan perusteella. Kuitenkaan ostohinnaltaan alhaisin tuote ei usein ole elinkaarikustannuksiltaan edullisin.

Miten elinkaarikustannukset lasketaan?

Elinkaarikustannusten määrittelyn lähtökohta on elinkaaren pituus. Lain mukaan tuotteen käyttöä eli elinkaaren pituuden määrittelee valmistaja. Määrittelykäytännöt ovat kuitenkin kirjavia: jos käyttöikä on 2–8 vuotta, milloin laite ei enää kelpaa ammattimaiseen käyttöön? Tarkoittaako merkintä ”pidempi kuin 10 vuotta” samaa kuin ”10 vuotta”?

Hankintahinta korreloi usein elinkaaren pituuden kanssa. Esimerkiksi sama sänkyvalmistaja antaa edullisemmalle tuotteelle käyttöikä 2–8 ja hintavammalle 10–15 vuotta. Laadukkaammista ja samalla kalliimmista osista valmistettu tuote kestää pidempään ja valmistaja takaa sille pidemmän elinkaaren. Hankinnan yhteydessä on tärkeää arvioida apuvälineen käyttötarpeen pituutta.

Elinkaarikustannukset saadaan selville, kun hankintahintaan lisätään käyttöönotto, romutus sekä elinkaaren aikana syntyneet huolto-, korjaus- ja varaosakustannukset. Jos esimerkiksi sängyn A hankintahinta on 800 euroa ja elinkaari 5 vuotta ja sängyn B hankintahinta 1200 euroa ja elinkaari 10 vuotta, edullisemman sängyn A elinkaarikustannuksiin pitää laskea kaksi kertaa hankintahinta, käyttöönotto ja romutus. Pidemmän elinkaaren ansiosta kalliimpi sänky on elinkaarikustannuksiltaan edullisempi, vaikka molemmille sängyille laskisi samat huolto-, korjaus- ja varaosakustannukset.

Laitteet seurantaan

Laitteiden elinkaaren hallinta edellyttää aina ajantasaista seurantajärjestelmää, josta selviää laitteiden ikä, sijainti, huollot ja korjaukset. Seurantaan velvoittaa myös laki terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista, jonka tavoitteena on varmistaa apuvälineen käyttäjän turvallisuus. Erikoissairaanhoidossa ja isoimmissa kunnissa laiterekisterit ovat yleensä ajan tasalla, mutta kentällä törmää jatkuvasti myös ruutuvihkoon tai huoltomiehen muistiin perustuviin inventaarilistoihin.

Respecta tarjoaa huoltosopimusasiakkailleen sähköisen seurantajärjestelmän, jossa laitteen tiedot ja huoltohistoria on reaaliaikaisesti sekä asiakkaan että Respectan huollon käytössä. Laitteen tiedot saa

klkattua suoraan älypuhelimien näytölle IDR-älytarran avulla. Älytarra, laitteen oma rekisterinumero, helpottaa myös esimerkiksi lainaamoon palautuvien pyörätuolien yksilöintiä. Elinkaarenhallintaa ja lain noudattamista helpottavista ominaisuuksista huolimatta, sähköisen rekisterin käyttöönottoa lykätään toisinaan. Jännitetään, paljastaako laitteiden järjestelmällinen rekisteröinti paljon huoltotarpeita ja elinkaarensa päähän tulleita laitteita.

Uusimistarpeita voi aluksi ilmetä, mutta samalla tulevat investoinnit tulevat ennustettaviksi ja läpinäkyviksi. Jatkossa järjestelmästä näkee esimerkiksi kuinka monta pyörätuolia uusitaan ensi vuonna, sitä seuraavana ja niin edelleen. Laitteinvestointeihin on helpompi varautua kun ne ovat etukäteen tiedossa.

Lisäksi takuuajoista huolimatta vastuu laitteen turvallisuudesta on aina valmistajalla silloin kun laitetta on käytetty ja huollettu valmistajan ohjeiden mukaisesti. Ammattimaisessa käytössä valmistajan määrittelemän käyttöiän umpeuduttua vastuu laitteen turvallisuudesta siirtyy käyttäjälle.

Laiterikon kulut kertautuvat

Respectan sähköisessä rekisterissä on tällä hetkellä noin 15 000 laitetta. Huoltosopimusasiakkaamme ovat huomanneet, että säännöllisillä huolloilla ja elinkaarenhallinnalla korjausten lukumäärää on saatu jopa puolitettua. Samaan aikaan huoltokustannukset ovat luonnollisesti nousseet, mutta huollot ovat aina ennalta budjetoitavissa ja hallittavissa.

Lisäksi laiterikon kulut kertautuvat. Korjaustyö ja varaosa ovat vain pieni osa laiterikon kustannuksista. Jos esimerkiksi osastolla oleva sänky rikkoutuu, se on yleensä käytössä. Hoitaja soittaa huoltoon, josta tuodaan varasänky tilalle. Odotellaan. Sen jälkeen sänky pedataan käyttökuuntoon ja potilas siirretään varasänkyyn. Hoitajat kuljettavat rikkoutuneen sängyn huoltoon. Kotihoidossa varalaitteita ei ole, vaan rikon sattuessa täytyy improvisoida. Kertautuville kustannuksille on vaikea määrittellä hintaa, mutta laiterikko sotkee rutiinit ja hoitajien työaikaa menee hukkaan.

6/2010 voimaantullut laki terveydenhuollon tarvikkeista ja laitteista ohjaa kohti kokonaisvaltaista elinkaarenhallintaa, reaaliaikaista seurantaa, suunnitelmallisia investointeja ja hallittuja kustannuksia sekä ennen kaikkea käyttäjien turvallisuutta ja hoitotyön sujuvuutta. Lain henki ja kehityksen suunta ovat oikeita. Kulttuurivallankumous vaatii kuitenkin oivallusta elinkaarenhallinnan eduista niin laitteiden valmistajilta, jälleenmyyjiltä, huoltopalveluilta, ostajilta kuin käyttäjiltä.

Respecta Oy:

Olemme terveydenhuollon ammattilaisten kumppani ja aktiivinen osa kuntoutuksen hoitoketjua. Ammattitaitoamme on arvioida asiakkaan toimintakykyä ja tarjota käyttäjän tarpeisiin sopiva apuvälineratkaisu, jolla parannetaan hänen elämänlaatuaan. Osana ratkaisua tarjoamme laadukkaita ja kestäviä tuotteita. Tarjoamme myös terveydenhuollon ammattilaisille apuvälineitä ja tukipalveluita, joiden avulla he suoriutuvat omasta työstään tehokkaammin ja turvallisemmin. Respecta on osa globaalin Ottobock SE & Co. KGaA -konsernin klinikaketjua.